

De més drets sense deure.
De més deures sense drets.
Els drets individuals són
impresscibles, legítims
i inalienables. •
Legislar la Llibertat baix
pretext de garantia, és co-
metre atenta contra ella. •
La llibertat propia acaba
allí on comença la lliber-
tat ajena. És lícit, doncs,
al individu fer tot lo que
no perjudiqui a un altre. •
La caritat, qu'ensalça al qui
la fa humiliant al qui la reb,
té d'esser sustinguda per la
solidaritat, qu'agermana y
nivella als que la practican. •
Mentres el món no es com-
pongui de serllores iguals
d'intel·ligents, no pod haverhi
paus entre la rassa humana.

LA TRAMONTANA
defensa els principis lli-
bertats més avançats, sense
augment de cap mena. •
LA TRAMONTANA és altament
moralista, sentint per base fon-
damental de la moralitat el
respecte a totes les idees y la
germanor de tots els pobles. •
LA TRAMONTANA en política
defensa sempre al més
avansat contra el més reac-
cionari; y sosté la necessitat
d'una gran reforma social
que transformi el món
de ser del productor, avuy
súbdit al capitalisme. •
LA TRAMONTANA no està
afiliada a cap partit, servint
els interessos generals de la
llibertat sense compromissos
ni preocupacions de sectari.

PERIÒDIC POLÍTIC VERMELL

La salut del poble
és la suprema llei

LA TRAMONTANA és el periòdic qu'es publica en idioma català
més avançat en idees polítiques, religioses y d'economia social

El Treball és la
primera necessitat

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Espanya, 1 pesseta trimestre.—Estranger, 2
Las suscripciones se pagan por anticipado

ADMINISTRACIÓ: Carrer de Poblenou, n.º 1, 1.ª P., BARCELONA

Per la pagosa s'accepten llibreries del Giro Mútuo, lletres de feul onbra
y sellos de 15 Reptims. No s'admeten llibreries especials de periòdics.

PREUS DE VENDA

Número solt, 5 cèntims.—30 exemplars, 1 pta.
Surti a lliure puntualment cada divendres

DE LA EXPOSICIÓ DEL «NIU GUERRER»

1. Spoliarium barceloní. — 2. Un pelotari. — 3. Sant Cugat. — 4. El quadro més porc. — 5. Una ovació.

EDUCACIÓ GARCIA

Si els escolten an ells, els caps pares del saber, els bey parlats i moderats, no per haver en la política patrocinat aquestes rancioses idees, sinó perquè diuen que la moderació té de tenir-se per norma en tots los actes de la vida i si feu cas de lo que sempre tenen a la boca tots els absolutistes més o menos declarats, trobareu qu'a lo que més reindexen tribut és a tot allò de lo ben parlat sempre està bé. *Educació fa la persona, i a totes aquelles frases que, si no donan grans ensenyaments, a lo menys tenen per objecte recomanar en el més alt grau las bonas formas, creguts, sens dubte, qu'a l'abrig d'ellas poder pugim passar las sevas ideas, passions i concupiscencias, que tan mal fondo sempre reuixen.*

Però com això és hipocresia, i l'hipocresia a lo millor la trasió i es manifesta l'hipocresia tal com es, igual qu'un gat quan li trepitjan la cua, vetaqui que la reunió de llibrepensadors de l'antepassat diumenge va trepitjar la cua als gats dels *Teares-Correu-Catalá* i *Duari-Catalá*, y, olvidats de lo que diuen y pensant no més en lo que són, ó millor, manifestant-se tal com són, van pegar uns *matrazos* y uns *coñetes*, qu'ells, la gent de las bonas formas y de l'educació esmeradissima, van resultar en formas molt pitjors qu'a lo més atrotinat atacador de escales, y en educació, no volem dir a l'altura de la més esbojarrada pescatera, perquè això seria agravar an aquesta, que fa lo que pod y sap i li han ensenyat para guanyarse la vida, y perquè am las úniques personas qu'es poden comparar en educació son tan sols amb algunas d'aquelles interfeccions criatarias que, per haverse dedicat a un repugnant comerç am la caró del seu cos, tenen en tanta estima l'honor, l'educació y la decencia com jo las indulgencias y las recomunicions.

Tal se després de passar els ulls per lo que varen dir de la reunió de llibrepensadors aquells dos il·lustrats col·legas que ja hem citat, y que per esbarjo dels nostros apreciats lectors anem a ferlhos en la gracia de servirlos un platet ben amant am la gustosa, picanta y vermella salsa de *TRAMONTANA*.

Comença el *Correu Catalá* a ocupar-se del meeting, dient que «hi ha haver regular concurrencia, composta en sa major part d'aquels que van a qualsevol part ahont puguin matar el temps sense gastar diners».

Si d'una reunió en que tantas mils personas tenen d'entoràr-sen per no cabrehi no s'en pod dir sino qu'hi ha hagot regular concurrencia, esperarem dir qu'el local va resultar molt petit per la gent que va anarhi... quan el *Correu* confessi que no creu que dient mentidas se vagi al purgatori. Y dicem anar allí dels que van a matar el temps, perquè aquesta gent, am la mánia de l'anar a missa, es creu que tothom va a fer lo meteix a tot arreu.

Després d'aquets primers ensenyaments de la orella, am tota la mala intenció d'un carli exercint de cabecilla en actu servey, apunta l'idea de que hi havia allí molts anarquistas, y bastants dels que van estar presos en el *Playo* y el *Aparra*. Am lo qual, piadosament pensant, ens fa suposar qu'algu dels seus redactors ó devia també estar pres entre ells ó deuria ser de la policia que tan va temenarlos, són els únics modos de poder estar tan ben enterat.

Y escriu seguidament el partidari del Rey de l'As d'Oros:

Berredó el famós diputat d'estau, que se desrive por hacerse llamar defensor de cristianismo. En su discurso pidió encarecidamente la tolerancia para todas las ideas, pero a continuación abogó por una repugnación de la dogmática del 38. Lo restante del discurso no podemos entenderlo porque un caballo de las cuadras le dió por retorcarse fuertemente.

Tal com està redactat aquest parrafo, qualsevol comprén qu'el *Correu Catalá* està ja ben convençut d'allò de la mentida y el purgatori, perquè ho demostra en la practica.

Y respecte a no entendre lo demés perquè un cavall va renillar, ho comprènem perfectament: el carca s'estaria badant y fent estorsions

pera procurar entendre al diputat llibrepensador, y al sentir renillar un cavall jactu atenció! cadascú sent simpatia pels seus, y com entre familia la sang may se torna aygua, ¡natural! va corre cap allà ahont li semblava qu'el cridavan, y aquí presta atenció a cosas que li són estranyas quan resona als seus oidos com arpa còlica d'indomitable dolora l'accent simpático de l'remou y recorda las sevas més caras y delicadas afecciones? Per això, per això és per lo que l'illustrat redactor del *Correu* no va poder entendre lo restant del discurs de l'amig Lozano.

En sol dubte m'ocorre. Si jo que va sentir, on llog d'un renill de cavall dels del Circo, no seria un bram d'algun burro de terrave que passés per allí prop. ¡Hi! bà tanta abició avuy a donarse lo entre cets periodistas!

Després de dir qu'allí es va afirmar que quan regeni el llibrepensament no hi haurà més guerra a Cuba, lo qual encare es menos dubarat que dir que no hi haurà més carlins aixis que s'equetri una culilla d'autals, etriba la següent xavançada:

Tibale luego el turno a un conocido anarquista, el cual se coloca ante la mesa presidencial y se sienta tranquilamente en ella, dando al público la cara y al presidente otra cosa.

Com això cas atany directament, ningú més autoritat que nosaltres meteixos pera dismentir-ho.

Ni en Llunas al comensar a parlar estava davant del president, ni menos s'havia assegut dalt de la taula de la presidencia, com diu el *Correu*, perquè això és deixa pels seus partidaris els que pera menjar fican els peus al plat, qu'aquists si que tenen necessitat de pujar dalt de la taula. Lo que va fer, mentre durava l'aplaus de la seva presentació, va ser apoyarse un xic en un dels costats de la taula, davant meteix del delegat de l'autoritat. Aquí tenim pintada a la gent de las formas: no titubejan en exagerar de tal modo un petit detall que no té cap importancia, pera produhir un xiste a costa d'una inexactitud. Mex això és peix menut y deixemlos per lo que són.

Conta després l'esvalot a la seva manera, afirmant qu'el delegat de l'autoritat va retirar-se, cosa no tan sols inexacte, sino també inverosímil, ja que retirant-se el delegat de l'autoritat s'hauria vingut de donar la reunió per dissolta.

Diska luego del discurs del ciudadà Odon de Buen, al qui tracta amb enfasis y despreci d'identifi el savi de marras, y tanca amb aquets dos parrafets:

Y cerró la sesión el presidente, congratulándose, en altozanas por haber de... (sobresale el lector) del orden y armonia que habia resultado en aquel acto. No hay más que pedir.

Y así terminó este acto bñico, previamente ensayado entre losildores en dos ó tres ingresos de esta capital, y en el que se sintió escaradamente a la religion católica, a la ciencia y paciencia de las católicas autoridades conseradoras.

Diguí lo que vulgui el *Correu Catalá*, el púble d'aquella reunió va donar altas provas de tolerancia, a l'acallar-se y acabar be la reunió després d'haver sofert lo que tenia per un insult, una tirania y una injusticia. ¡Per molt menys, y tenint obligació de resignarse més, els correligionaris del col·lega van anar a las mans en aquella celebre reunió de l'Olimpo amb altres que tenan de considerar més companys qu'el púble del Circo Ecuestre al delegat del Governador!

Y aixó d'ensajar previamente las cosas se deixa pels que sempre fan comedia, vivint a costa de l'ofici de predicar, als quals coneix de sobras l'amig dels qu' a Cuenca, igualada, Cardedeu y tants altres punts han cobert de dol y de vergonya l'Historia d'aquesta desgraciada Espanya, que no poden sufrir que vulgui emanciparse de las grasas del despotisme clerical ja que may hagi pogut ser presa de la hiena carlista.

Ara toca el torn a *El Diario Catalan*, que per estar mal redactat en tot frías ho està en el titol.

Aquet mestre segueix las ensenyaments d'en Nocedal, lo qual vol dir qu'és més papista que el papa... mentre el papa no fassi res que no li acomodi. Ni més ni menos que fem els revolucionaris descamisats am tot lo que creyem injunt, y podrà aquet periódic ser partidari de la gent de las bonas formas, però lo qu'és las sevas... ni un geperut, tort de camas, hidròpic, amb erisipel·las a la cara, humors frets al coll,

tinya al cap y panellons a mans y peus faria menos erróntig figura de bonas formas que las que presenta en el seu escrit, ocupant-se de lo del Circo Ecuestre, Atenguin una mostra.

Viles é inflamés invitau se dirigieren por aquellos empujones a nuestra Sacramento Religión.

A pesar de todo, el delegado Sr. Manzano permaneció tranquilo.

Solo hizo uso de su autoridad porque aun de los carlistas hablo en catalán; tenia la pretension de que vomitasen sus indignados en castellano.

Es sembla això fort? Doncs callin, qu'això no és res, y vagin llegit tot aquet bocí:

Un detalle del meeting: Vinos a un obrero que llevaba de la mano a un hermoso niño de unos siete años. La inocente criatura apaludada con (cenas) los párrafos todos de los oradores, lo mismo los indignos de D. Félix, que los pretensiones de la Sra. Amalia, de inteligencia muy parecida a otra Amalia, que se hizo famosa años atrás en nuestra ciudad.

¿Hij qué qué un gust altament delicat la comparació de D. Amalia Domingo y Soler am l'Analia de la Boqueria? Y aquets són els qu'ens venen després am la bobada aquella de la *tradicional galería española* y lo de no ofendre may a una dama.

Però no s'ha acabat encare el bocí. Continúin:

El boko del padre contemplaba entrecorrido los extremos de entusiasmo del pobre niño.

Era un espectáculo que inspiraba profunda lástima. El padre tenía marcadas en la carita cosas de una estudiada melancolía.

Debe ser de aquellos que se casan civilmente y no bautizan a sus hijos.

El muchacho no tendrá seguramente el nombre de un Santo, se llamará, sin duda, Bruto, Hipócrita, Llanas, Sarmiento u otro nombre equivalente.

Si, aquell nen podrà dir-se Bruto; però si per las brutalitats té de jutjàr-se, sembla que ja pod corre, que no atraparà ni tant sinquera a l'autor de las ratillas que copiem, y aixó que, vónt fer justicia als seus, distem molt de créurel el més bruto de la classe.

Al revés d'altras cosas, val molt més ser Bruto de nom y no ser bruto de fet, que ser bruto de fet y no ser Bruto de nom, encare que després se felevi a la categoria de sant ó de periodista desbocat. Y dispensen el modo de senyalar.

No sé si ja entusiasmat per allò del *Bruto*, li atissa després un parell de cosas a *Demiñito*, el director de *Las Dominicales* de Madrid, del qui diu qu'en la carta seva qu'allí es va llegir ha las molitas *intimas, indecencias é insultos*, que la seva ploma segrega veneno y que porta la cangrena moral allí ahont se posa. Suposo que l'amig Lozano li quedará agrahit per la propaganda que d'ell fa.

Ara escoltin també com tracta la hermosa mitad del género humano (estil cursiu de moda):

Una esquivadora levó tambien un indignativo, insulto y escupido trabajo, cuidado de barbaridades.

Vaya, vaja a fregar platis y no embasque más a las gentes! Però si acabo sigue nuestro consejo, cuido de que en la cocina no se ensucie ni el sombrero ni los guantes.

Porque eso sí, han de saber nuestros lectores que tanto la demagogia de marras como otras que ocupaban la presidencia, cubrían sus cabezas con elegantes y perfilledos sombreros y ocultaban sus manos de monégula bajo lino y apretados guantes.

¡Nos mis, cono cogeo es el pueblo!

¡Ay! Es veritat. Si no fos tan cego... ¡qu'en faria de temps que ningú podrà viure a costa agena, y que tothom contribuira al benestar general, y no subsistiria l'exploitació de l'home per l'home, l'engany de tantas religions, y tot riquesas pels uns y tot miserias pels altres! ¡Quin dia será aquell en qu'acabarà de ser cego y bobot!

Però tenim d'anar ja a la bomba final, perquè aixó s'allarga massa.

Diu aixís resumint el meeting:

La reunión resultó más anarquista que llibrepensadora.

Cuando Odon de Buen, que fue otro de los *Andarros*, preguntó a los reunidos si estaban dispuestos a secundar los propósitos de la Asociación de llibrepensadores, fueron populosos los que digeron sí, y aun resonó una voz que dió un *no estrepitoso y enérgico*. En cambio, cuando el director de la *sección* *Tramontana* pidió un *no me sea guay y elevada educación* *ya está*, se levantó para hablar, resonó un aplauso unánime en todos los lados del Circo Ecuestre. Aplauso que fue más estrepitoso cuando aquel energuménico *gracias, much*, dió que aceptaba *la aplausión* no porque iban dirigidas a la persona, sino a la idea que allí personificaba.

Y después hay quien se extraña de que haya Pallás y Salvador!

Ja és estrany que hi hagin Pallás y Salvadors, y a bon segur que a procurar que no n'hi hagin hi hem contribuit moltíssim més nosaltros qu'els qu'aixó diuen. Però lo que

verdaderament es estrany és que hi hagi qui tingui la barra de defensar els principis de la bona educació i hagi passat molt temps en col·legis i universitats, per resultar després un talent... que ni a mallonqui arriba, i respecte a educació la porta sempre a la sola de la sabata tot caminant pel fermet de les seves convencions.

No tenen ni el criteri de saber guardar les bones formes, els que les han apreses, davant dels que treballant no han pogut curar-se de tals tonteries, però qu' a lo menys aixis poguessin conservar als fills dels seus la tan decantada superioritat de classe, que resulta ja una superioritat negativa.

Y tot és perquè el qui a l'òega no mira may de quina aygua beu.

Aquí teniam de donar naturalment per finida la nostra tasca, quan arriba un número del meteor diari a las nostras mans, el publicat el darrer diumenge, en quin primer lloc va un article que porta el títol de *En el Circo Equestre*.

L'hem llegit, divertint-nos-hi bona cosa, perquè si mala bava hi havia en l'anterior, vezi per tots costats destila el present.

Las palabras més grossudas del vocabulari especial am qu'aquesta gent tractan amb amor al próxim com no pensa com ell's atropellat unes amb altres, sent las de *bellis, junethis, caballo, potros* y altres bellenas literarias per l'estil, lo més sensat y lo de més bon gust que s'aplica als llibrepensadors.

Mex no cal a tot aixó contestarhi res. Com aquell esperpento serveix per combatre el manifest publicat en el nostre n.º 675, y aquesta vegada comet el *Diari Catalá* la baixesa de publicar-lo tot en sas columnas, un document tan condemnatll' de sobras quedarà castigada sa desatentada conducta peis seus mixtos lectors que conservin una miiqueta de seny, al entrar en comparacions sobre aquell manifest y lo que d'ell en diu el diari referit, que, per més pena, li clava qu'es alló el cartell-convocatoria, confonent llastimosament lo que no es pod confondre per poc que se sàpigam lo que són lletres.

Res, serà que la redacció del seràfic colega deu estar confiada a fabricants de cervesa.

Aixís va ella, la pobreta.

Peró, en fi, imitemelos alguna vegada, exclamant.

— Perdonculos, senyor, que no saben lo qu'es fan, per la rabia qu'els domina al veure com progressa el llibrepensament.

Golmés, 30 Agost 1893

Amig Director: Tal rabietta desaria fer pendre al nostre instalant la carta anterior, l'aquet public, que guai per la mansatost, buiditad, etc, que sol distingir als representants de Cristo en la terra, ha fet paszar recordo a tots els republicans que d'ell fanen teras, que li desassin de ser republicans li se las pendria, constantis tots que ja podia quedar-se'l. Y l'amestans s'ha pogut a terme, presentant d'uns y desoanats a altres qu'alguns d'ells, per no ser republicans, no sin re. Fins al barber ha descondant d'aleyтары y ferli la corona, perquí tampoc va colguisse surtir del partit republicá, arribant a la influencia barbersca fins al reactor de Uixafena, que pel meixis motiu també va descondellarse.

Peró en cambi el dia at va passar a fer una recolecta per aquet public, aprofitant— i que previsions són— la temporada que hi há alguna cosa per las causas, demanant, pera fer un novenari per las amonetas d'Uixafena, però també va trobarse qu'aquelli republicana y molts d'altros qu'ell no en sabia, li van dir que no ve, s' en tingue d'entornar de molts punts amb un pam de nas y las panteras vuidas.

La dia el dotar que donde las dies las lomas. Disposi del seu amig

UN AVATA CORINAS

Vilanova y Geltrú, 5 Setembre de 1893

Molt senyor meu: Vaig a contar-vos un acte de intolerancia religiosa d'aquells que els seus efectes són en desprestig de la religió, consil-habit a la desproporcion y foment del llibrepensament.

En el cas qu'en el carrer d'Agricultores d'aquesta vila hi havia una dona malalta, y el vicari, sens demanar per res, s'hi presenta am la pretensió de visitar-la, lo que no ho ingra practica a l'energia de la seva mare, que no va considerar convenient per la salut de la seva filla la presencia de cap capellá, dillents de pas que s'en podia entornar pel meixis camí, que la l'avisaria quan els convingues. Alesh, entre gent tolerant,

ses barres passat, però am la gent hegle el consente als seus llembrants en altra forma, y la dona, vigint a demostrar el dia y dos passat més, en que la femella feu assar el factor per conystrar calintament.

Y aquí va comentar la batalla.
 "Lo factor és de conystra que no veia conystra que no obstant en el pensat del factor, i com la femella no volgut estar enytra a començament, va insistent ferlo pel creu. La noticia de que estava a conystrar ell altre va arribar els xerreros luterals d'una tal manera que, acompañat de las amonetas y entre la classe luterana que era la familia de la dona, se feu una gran manifestación desproporcionada que no haciera lo que hauria costat a l'energia de la seva mare, i també el factor del Centre Federal amb una multa y una cadena, las classes luteranas auxiliant amb una altra cadena, y la Societat Cooperativa de Barcinoná amb una altra cadena y multa.

Lleg ferli mención a un altre incident, i es quedá estar a fer un del dret de propietat vinent colmar el canyter en el símulo que la familia posesora en el poble luterano, tambe en el mugi aquet dret per la superioritat apertor mator, sense tenir en compte que facte així en realitat a consecuencia de l'insistencia.

Ans, que monseñor Baidrago-radi, que fa un año se alió al llibrepensament que tota la programada que pagaren fer era prudençiosos.

Fins per avuy. Desparti del seu servido y ayoig.
 M. HERRERA

CAPELLA NACIONAL RUSA

Abans d'ahir, donchs, va despendre del publico barcinonés, després de donar una serie de conciertos en el Circo, la梅花 National Russa, que ha vingut per primera vegada Barcinoná, composta de donas, homes y nens, y dirigida pel mestre Dimitri Staninogoroff Agromoff. Tota conystra traus del siglo XII.

Franco y exponant ha sigut lo que despendre per la revista *Capella*. Aquet serà un cas am mox colomar armonia, y preson y la notu d'ella que s'ha instalat.

La ponda haixta, sobre tot, en de primera.

L'exposició a que s'edifica aquet serà es al cas popular iua, enant el propi del director el donchs a conystra en las comulgas d'elate de Barcega que la revista *Capella*. Al sobre, en aygu a Catalunya, tambe tambe tant popular popu, molts diferrans del de las de més regions que s'empresen luterana, va voler conystra, haventli agradat tant, que l'edifici que despende va cantar en diferrans conystra, en catalá, las que se celebra popular popular popular, el Merve de Penarret, el mox de la mare, arribantades pel mestre Axió, y Sant Ramon de Penarret, armonizada pel mestre Meyera, cantant en solus de las intonas las que las del director, que van d'elles molt be. També canten música luterana.

Al retornar de Sant Sebastian, per abont han marçat, demanant un altre serie de conciertos en Edoznade. No seria de més qu'els amoneta, si ensore no els han sentit, hi anexas, que n'existen de lo més pendre moltes.

Fons

PLANSY D'UN CATALANISTE

El qui conystra per lo seràfic insistent pel diari *Catalá*

Molta amig no han conystra y avoy meix es han demanar de que no se haxa licat en un cas conystra prudençios que Madrid conystra la pu en aquet seràfic condi conystra Equestre.

Qu'el xerrera en la quatre amig que ting de paszar fatiga, deixant mox gastes antigs per quatre bitolls dels que que se compassi alicar la religió? D'ús meix, a és el que no. Fins en las trare.

Si en aixó dels Joga Floral hi d'altres fetes conystra. O de conystra patriarcala de nostra terra, s'ens lagada privat, o en met fer lo de la língua d'ús llavora si qu' a tang y a sig un ho trare.

Una cosa són conystra y altra cosa són perfams que vulgus treare els bellens a gapes gastes; mes sent lo que succell alio que va passa així, que se diré que séi me las des tides.

Y si resulto després per un simple, a duk, o tres, que m'hi gran del reves, cax a Castella, els dire en lo resoluc y sem ferhi cap ombra que may del mún he vulgut tractes am simples.

Així sol en conystra qu'em tendre de preparat a qu'algú en popu clava alguna pinya.

mox para averlo el perill, avoy meix amoneta baxi conystra com un conystra per las amonetas.

Abont, que las posicions puyen regular bones, rustons y am traguets d'aquella mala bona. Y quin a l'assa? Haxit sempre més anel, seix a meix mesura del y la terra am avoy un pe de pau y juga.

Am aixó desproporcionada que aquet l'librepensament que diuen tale distarsas segons mox conystra. en creuen qu'el amoneta de la terra, y de la terra y la de d'ells mesura d'ella es dem 2e Sense

Aquí, que se crea en Déu, que el poble no tracte mox a tot lo sent a menytra, amoneta hola, amoneta hola de proccer, porque no pugues pensar qu'ens a l'obsequi a la ella a conystra.

Y com, de creu, que Sant Pau s'han trauit a Sant Seba; am qu' per el primer cap porta conystra. hi, segun, per amoneta, equestre mox amoneta. el mox tractare així a mox en la pres.

Faltos a la par no seràfic, hi a la elora de Déu, mox en pueno que a bon mes per mox ayoig tant, que hi hi hagues d'uns dret pagat mox a l'assa, hi mox hi qu'on reigada aquet del conystra.

Pera LLOREN

El gueto Bruar, am tnta la mala intenció d'un bon conservador, de la gent d'aquí partit abont tanta n'hi há que passa la meitat del temps a l'eglesia y l'altra meitat calculant com millor podran explotar al prxim després d'haverse ja portat comprant per un Mes y no tres els bens del clero, amb aquesta intenció que may ni cap gat ni cap toro se li han pugut igualar s'ocupa, després de molts dias de celebrat, del meeting del Circo Equestre baix un punt de vista nou; que clar que ningú haxa ni somiat en presentar-lo al public per la feixissima base en que s'apoya.

Després d'un parafo grosuut y tonto conystra els llibrepensadors, entra en materia diferr-

Preu, d'indios de las montes d'ides que allis de Barcega, perquí sol mox propi d'elles datar de la pretensió de los llibrepensadors, de anaritar un centro de propaganda en Barcinoná, que anaritar en otros puntos, a cervo efecto han presentados un projecto en el Congreso civil para anoverar la ley de asociaciones.

Peró es el cas que la ley haxa conystra, per que, segun el apartado segund del artículo primer, dillix meix appare a las asociaciones para fines religiosos, politicos, científicos, artisticos y de recreo, y como se lera de la presentada amoneta mox anoverar los mox puede ni se dete l'accion, crete extensio legal!

Ay caram! Y quin meix de manera més santa y més cristiana de saber resolere. No és més sino qu el grandissim... poca pena, de la ley en pren lo que li conyve y es deixa al tintor lo que no li fa pena, y aixó ho seràfic als seus lectors, com una gran idea que ha tret del seu privilegiat cervell, pera sortir teorica ment del pas a gust de la gent d'eglesia.

Lo que deu la ley, en el incís a que fa referencia, és lo que segons: En su consecuencia quedan sometidas a las disposiciones de la misma (de la ley) las Asociaciones para fines religiosos, politicos, científicos, artisticos, benéficos y de recreo... O QUAL SEQUERA GROSUUT LICITOS que no tengam por unico y exclusivo objeto el lucro o la ganancia.

Y encare no és aixó tot. El segon parafo autorisa expressament a otras classes d'associacions, com són las de gremis, de socorros mutuos, de previó, de patronat, de cooperació, de credit o de consum.

Qu'els-e sembra del modo qu el villet *Diari de Barcega* ha combregat am rodas de molí als seus lectors, citant los textos legals fins allí ahont li convenen, mutilant y menjante lo millor, y assegurant que ja no n'hi há més? Y aixó es prete que sigui el Petat?

Ohi, y escoltin de quina manera més seduda segueix el bon home fent de las sevas:

Al no han comprendido las que redactaron los estatutos... Pues para borrar la ley han hecho lo que hace años hicieron los monjes, esto es, constituirlos para unos aparentemente científicos y filantropicos, pero en realidad para combatir al catolicismo...

Detera la falsitat de qu'és vol burlar la ley, l'incongruència de que s'amagan els fins de l'Associació, y abans de constituir-la s'en fa d'ells public al·lardeig devant de l'autoritat. Y podar també tindrà las pretensions de fer el xaví a ratos perduts el qui ha escrit tot això!

De tots els disbarats anteriors ne dedueix la següent definitiva afirmació final.

Ya que se tiene el meeting del domingo, a pesar de que infringia la Constitución, no se consiente manifestaciones públicas contra la religión del Estado, y el acto no fra otro cosa que una manifestación pública, es de esperar que el gobernador hará entender a los liurepensadores que si bien las leyes que regulan los derechos políticos son en su aplicación las del embargo, para se de la parte ancha a todos los enemigos del orden, guardándose con la estrecha los encargados de mantenerlo, sin el caso previsto se aplicará sin embargo la de asociaciones, no consintiendo que de ella se burlesen los dichos señores, como antes se burlaron los monjes, haciendo firmar unos estatutos que darían un acto legal a una asociación ilícita...

Y aquí está de relieve por lo ónico qu'aquesta gent serveix alguna mutilació de la ley, quatre falsitats, varios sofismas, y ja té la qüestió de dret resolta a favor seu, encare que resulti fent un tort al sentit comú, a la legalitat establerta y a totas las conveniencias políticas y social.

Repetimho: y de això s'en diuen períodes setans, y homes formals, y qui sab si fins gent de talent!

Quin asco!

Sobre el xoc de trens que va haverhi el mes passat al terme del Clot entre els trens del Nord y de Fransa, y contra el que, com sempre, no es van pendre més precaucions que clavar de moment fogonistas y maquinistas a la pressió, trobem en el periódic tecnic La Traccion Ferroviaria, defensor dels obrers associats dels ferrocarrils d'Espanya, uns detalls, que per lo llargos no reproduhim aquí, que provan fque cap de las dugas empresas té els discos de senyals a las distancias y del modo qu'haurian d'estar en un punt tant perillós, que falta un guarda que secundi las senyals o las assegurí en cas de falla, y, finalment, y d'això sí que no podem deixar de ferne menció, els pobres maquinista y fogoner que foren tancats a la pressió al moment, portavan la friolera de més de 14 horas seguidas de treball sobre la plataforma de la máquina en el moment d'ocorre la desgracia, y encare aquellas 14 horas no eran més qu'el principi de 19 mes am qu'inauguravan aquell tren pera descansar, per economia de personal y exigir aquell esforç, la situació de la placa giratoria del dipòsit de Sant Andreu. Aixís ho diu, tradut literalment, La Traccion Ferroviaria.

Y nosaltros afegim: mentres no s'exigeixi, forta responsabilitat civil a totas las Companyas per totas las desgracias qu'en las sevas vias passin, y mentres no s'exigeixi una convenient responsabilitat als directores, ingeniers ó alts empleats a que correspongi sempre que succeixin desgracias y el personal porti un treball racionalment declarat inaguantable, com ho tindrian de ser més de 8 horas al dia dalt d'una máquina y més de 10 d'altro treball ó 12 de vigilancia, mentres no es fassi aixó, que no s'fara mentres els exministres siguin consellers de las empresas ferroviarias cobrant mils duros a l'any per no fer res... més que protegírlas en aquets cassos, hi hauran sempre desgracias, veurém descarrilaments y xocs perquè s'obligarà a maquinista y fogoner a cometre la barbaritat de treballar 33 horas seguidas, am lo qual no queda més remey que deixar fer a las empresas, que ja en tocarem algun dia els resultats, com diu La Traccion al final de l'article que dedica an aquest assumpto, y que reproduhim per la molta rahó que té:

De seguir las cosas así, la seguridad personal en los ferrocarriles habrá totalmente desaparecido, y en cuan-

to al personal de los trenes... será cosa de decirle QUE CUANDO SIENTA GANSAÑO Y BUENO QUE SE SIENTE Y HERMA, ya que su voz ni su naturaleza son atendidas, que se desparten a voluntad del chagas y del descarrilamiento, al mismo tiempo que el trabajo público y los pasantes Ministros de Fomento, las Costanera y Cratas con toda.

La premsa semmanal de Catalunya s'ha portat, generalment, am deu mil cotons de dignitat més per demunt que la diaria de Barcelona en la qüestió pendent de si és licit o no parlar en català en reunions públiques.

Pels molts que no recordem en aquest moment no en volem citar cap, però molts periódics semmanals de Barcelona y molts altres de fora han respost com se devia a l'abus d'aquell Sr. Pomerá que tan mal frust ha donat, distingintse Lo Sometent de Reus, que las ha empresas contra els muts renatsenens.

Aixó es que la premsa diaria ja no atent més que al negoci, y que n'hi ha molta d'enquifonada, mentres que la no diaria encare és verament catalana.

Em contan de Galdas un grapat de tonterias del president del Centre Democràtic d'aquella vila, Anton Monistrol; que n'hi há pera llogarhi cascudans.

De totas las qu'em contan, basta y sobra per mostra la de que ha comparegut a rebre al boibe amb atxa encasa, per cert després d'haver fet en el Centre que presideix discursos d'ideas molt avansadas.

Si aixó crees que no el desbarra y de fer tal no es reporta, plaga el remi, tanta la pinta y bona nit y bon hora.

Ja ha surtir allò del talent del Bruu al cridar l'atenció de las autoritats sobre lo de no cabre dintre la ley d'Associacions la de Lliurepensadors?

Nada menos qu'el senyor Governador civil ha suspres ja, abans de constituirse, la Asociación general de Lliurepensadores de Catalunya, denunciando el seus Estatuts al Jutjat pel meteix, pel exacte motiu que s'ensala el Bruu.

Vaja senyor gueto, que sigui l'enhorabona. No sabiam que vosté es prestés a fer de lassarriqué de Governació, de gasset que tira la corda perquè l'altro no es trenqui la nou del coll, lliensant als quatre vents sueltos oficiosos pera preparar el camí a las hasanyas de La Fulla, que, segons sembla, aquesta vegada ha lograt la seva per allí ahont menos podia esperar-se. Ja tenim de membre de la fulleria al campanut Diari de Barcelona! Pobre gueto, quin modo d'anar a menos! Y que bé juga a cartas vistas!

Lo cert és que la naixenta Associació ja està sospesa. Aixó prova l'esperparment que l'anunci de la seva constitució va produhir en certs elements y que no es té d'abandonar el projecte.

L'autoritat judicial, que no pot mutilar lleys com el Bruu, no podrà fer més qu'entretener aixó, però no privarho.

Anirém enterant als nostros lectors del nou giro que té de pendre ara la cosa, ja que sols esperavam la definitiva constitució de la societat pera comensar de ferm las tasacas de l'organissació.

Serveixi aquesta noticia de resposta a tots els qu'ens han demanat datos y ens han enviat adhesions a la citada agrupació.

El Sr. Pomerá, alias Mantano, aquell senyor qu'exercit d'autoritat va ordenarnos parlar en castellá si us plau per forsa, ha sigut directament pel Ministre de la Governació destituit del seu carreg per haverse extralimitat a lo que va fer am nosaltros en el meeting del Circo Equestre.

Vetaqui un quibones qu'els seus meteixos li han ensenyat el català.

Si algun dia torna a ser empleat per Catalunya, perquè era suposo que li donaràn per aixó un ascens destinantlo a Castilla, quan entri aquí lo primer que té de fer és provar a mastegar aquell ditxo de la terra que diu: Tal hi va qui no s'ho creu.

Y vetaqui com per are, en la qüestió de l'Asociació de Lliurepensadores, ja ens en ha donat el govern una de freda y una de calenta.

La solució del conflicte plantejat en el meeting del Circo Equestre sobre l'us del idioma català, s'ha resolt favorablement per Catalu-

nya gracias en primer llog a las gestions del president de la reunió H. Lostau, lo qui havente dirigit al ministre de la Governació, aquest li ha contestat, en carta del dia 3 qu'havem vist, qu'havia ja donat las sevas instruccions al Governador de Barcelona «con el fin de conciliar el uso de los derechos y de los deberes de los delegados de la autoridad con las Penasiones públicas, con el RESPECTO AL LEGITIMO USO QUE DE SU IDIOMA HABITUAL QUIERAN HACER LAS ORADORES.»

Tenim, donca, sentat, que podem parlar en català sempre qu'ens dongui la gana. No faltava més!

Donem el pesam al Sr. Pomerá (Mantano), y li desitjem que d'aquesta aprengui a no ensonegar més en sa carrera d'esquits més ó menos gros d'autoritat.

El director d'aquet periódic ha tingut aquests darrers vuyt dias, y continúa encare tenint, una indisposició gástrica barrejada amb un cop d'ayre al cap, que li han fet veure las estrellas al pic del dia y l'han deixat en estat bastant delicat, per lo qual poder es notin algunas deficiencias en aquest numero y tal vegada tampoc podrà arribar am l'acostumada puntualitat a mans de tots els nostros llegidors.

Atesa la gravetat de la causa, creyem que s'ens dispensarà l'efecte.

El Diumenge antepassat va celebrarse a Esplugas de Llobregat l'inscripció civil prescindint de tota cerimonia religiosa d'un nen fill dels companys Ramon Torres y Josepa Sanllehi, posantli els noms de Constant y Dervinc.

A Monistrol de Montserrat s'ha verificat l'entero civil de Joan Sans, home de 64 anys. Per tot arreu van sent numero els emancipats de l'glesia.

SOLIDARITAT!

Una familia obrera de lliurepensadores, quina esposa está a punt desocupar, es troba en tal estat de miseria i consecuencia de faltas de treball y de no guanyar actualment el marit lo suficient pera mantenirse, que tindrà ella de passar a l'hospital a desocupar, ahont no es podrà prescindir de que sigui batejat aquest fill, a quin fi d'evitar aixó suplican als lliurepensadores que vulguin interessarse per aquesta familia y afavorirla que passin pel seu domicili, carrer de Valldonecella, n.º 49, pis 4.º, porta 1.º

Nosaltros, per la nostra part, hi farem també tot allò qu'ens sigui possible.

XARADA Ma primera és animal, la tres nota musical, y la total nom de dona. J. TORRANT

ROMBO BLAT CC CC BLAT CIA CENTRE BARBERA CANGOL

Substituir els punts per lletres de modo que, llegid vertical y horizontalment, diguin: 1.ª ratlla, consoanant; 2.ª ratlla, una llegum; 3.ª ratlla, santuari català; 4.ª ratlla, nom de dona; 5.ª ratlla, poble català; 6.ª ratlla, part d'animal; 7.ª ratlla, vocal.

PIREU DE LA GRANVA GEROGLIFIC BLAT CC CC BLAT CIA CENTRE BARBERA CANGOL

SOLUCIONS A LAS CABORIAS DEL NÚMERO DERRER Targeta Margalef. Geroglific: Un institut té anals. Impremta Ronda de l'Universitat, 4. - Barcelona